

Před osemem cukrovky 2014

BEFORE SUGAR BEET SOWING IN 2014

Časné setí 2014

S ohledem na vývoj počasí lze předpokládat časný osev cukrovky v roce 2014, který by mohl způsobit opětovné navýšení výnosů na úroveň roku 2011 a 2012. Výnos se tehdy v Čechách při standardní jakosti pohyboval od 78 do 82 t.ha⁻¹, což výrazně napomohlo uspokojivé rentabilitě pěstování. Časné setí je určitě namístě, protože může navýšit výnos i o více než 10 t.ha⁻¹. Je pravdou, že při současné ceně osiva těch nejlepších odrůd s dvojitou tolerancí (i k nematodům) blížící se 6 tis. Kč.VJ⁻¹ a výsevu 1,25 VJ.ha⁻¹ se jedná o riziko příp. přesevu v hodnotě 8,0–8,5 tis. Kč.ha⁻¹, ale časné setí a delší vegetační doba jsou jasným intenzifikačním prvkem celé agrotechniky. Je vhodné mít řepu jako plodinu pojištěnou, nebo alespoň hodnotu osiva a setí. Ke zmrznutí vzešlé nebo vzházející řepy dojde zpravidla jednou za 5–10 let, a to jen v určitých oblastech.

Výběr odrůd

Musíme si uvědomit, že nyní vyséváme to nejkvalitnější osivo, které je připraveno pro výsev v daném roce a je naaktivováno k růstu. Při příp. přeskladnění osiva je nutné skladování dle instrukcí dodavatele, při správném skladování nemusí z roku na rok výrazněji klesnout klíčivost i u naaktivovaného osiva. Z vlastní zkušenosti mohu potvrdit, že osivo dvou vybraných odrůd z 2013 má pro výsev 2014 klíčivost v průměru 91 %.

Je nutné, aby i nadále pokračovaly odrůdové pokusy pro SDO pod patronací ÚKZÚZ a SPC. Jde o smysluplně vynaložené

prostředky prostřednictvím SPC. Velmi důležité jsou dotace na tyto odrůdové pokusy od MZe a jejich zachování do budoucna.

Agronomie – doporučení pro intenzitu

Intenzifikačních vstupů do cukrovky může být několik, ale některé zásadní, které mají vliv na výnos a jakost, se podceňují:

- Nedostatečná výživa rostlin způsobuje nevyrovnaný růst kořenů a nižší cukernatost. Měli bychom se zaměřit na úpravu pH půdy, vápnění je na nízké úrovni. Za udržovací vápnění lze považovat alespoň 1,0–1,5 t.ha⁻¹ vápence a pro zlepšení kyselých půd by se mělo aplikovat alespoň 2,5–3,0 t.ha⁻¹, což je nákladový vstup dalších 3 tis. Kč.ha⁻¹. Vápník je naprosto nutný pro dobrý růst kořenů a zlepšuje i půdní strukturu.
- Příčina nízkých cukernatostí by mohla být v nedostatečném hnojení draslíkem. Cukrová řepa výnosem 80 t.ha⁻¹ odčerpává okolo 350 kg.ha⁻¹ K, dodáváme však zpravidla pouze 100–150 kg.ha⁻¹ K. Je tu značný nesoulad mezi dodaným a odčerpaným draslíkem. Problém jeho nedostatku pak může být řešen listovými hnojivy v průběhu vegetace společně s aplikací fungicidů, ale přísun draslíku je zde poměrně malý. Vliv na navýšení cukernatosti však je prokazatelný.
- Cukrovka je okopaninou, měli bychom se vrátit k plečkování. Zejména na těžších půdách se projeví pozitivní vliv provzdušnění půdního profilu. Plečkování porostu cukrovky těsně před zaklopením řádků nemá negativní vliv na sekundární zaplevelení porostu. Pomůže také alespoň částečně likvidovat ložiska plevelné řepy a její následná ruční likvidace je snazší.
  - V současné době je v nabídce řada stimulatorů na bázi auxinů, nitrofenolů, aminokyselin a jejich prekurzorů. Lze to považovat za jakousi nadstavbu k základní agrotechnice a s ohledem na nižší cenu těchto vstupů je na místě cukrovce přilepšit a vyzkoušet tyto látky pro stimulaci růstu a omezení stresu rostliny.

Ekonomické aspekty

Jediné, co by v budoucnu mohlo ohrozit naši náklonnost k cukrové řepě, je ekonomika produkce a rentabilita pěstování. S tím souvisí i správné a spravedlivé nastavení dotací pro cukrovku po vzoru některých okolních zemí.

Prozatím máme pouze informace ze Slovenska, kde bude řepa zařazena v citlivých komoditách se sazbou podpory 593 eur (tj. 16 300 Kč) na hektar osetý cukrovkou, podpora jen aktivním pěstitelům řepy, couplování + SAPS. Při výnosech na Slovensku okolo 60 t.ha⁻¹ vychází podpora na 272 Kč.t⁻¹ veškeré smluvní řepy (A řepa květová + smluvní mimokvětová – cukr na export). Bude

to podpora současných 18 tis. ha a bude nalezena rezerva financí pro navýšení až na 20 tis. ha bez poklesu jednotkové podpory. Pokud by se podobný model aplikoval i v České republice, byla by cukrovka i nadále konkurenceschopná. Také v Polsku existuje předpoklad zachování podpor pro řepu a u západních kolegů zůstane podpora cukrovky schována v rámci platby na farmu.

Rentabilita pěstování cukrové řepy

Dle nepřesných ekonomických studií, které se k nám dostávají, mají náklady na cukrovku v ČR být 44 tis. Kč.ha⁻¹ – to je samozřejmě chyba (nákladovost je na úrovni 50–55 tis. Kč.ha⁻¹ a v západní Evropě se pohybuje nad 2 tis. € ha⁻¹). V těchto studiích je také uváděno, že cukrová řepa je rentabilní na úrovni 15 % i bez dotací. Do kalkulace jsou ale započítány platby SAPS, které jsou ovšem ke všem plodinám, nejen k cukrovce, a pro vlastní rentabilitu plodiny by tedy neměly být započítány. Ekonomika plodiny musí fungovat i bez základní dotace.

Při srovnání rentability plodin se navíc často srovnává úrodná řepařská výrobní oblast (cukrovka) s průměrem ostatních plodin za celou republiku. Tyto ostatní plodiny v ŘVO poskytují ale o 1–2 t.ha⁻¹ vyšší výnos oproti průměru ČR, proto jsou řepě velkým konkurentem (např. výnos ozimé pšenice a jarního ječmene 4,5–5,0 t.ha⁻¹ celorepublikově versus 6,5–7,0 t.ha⁻¹ v řepařské výrobní oblasti). Uvedme příklad z ŘVO:

- **U jarního sladovnického ječmene s výnosem 6,5 t.ha⁻¹ je při ceně 4 800 Kč.t⁻¹ tržba 31 200 Kč.ha⁻¹; při celkových nákladech do 20 000 Kč.ha⁻¹ je nákladová rentabilita 56%.**

- **Cukrovka při výnosu 65 t.ha⁻¹ v roce 2013/2014 s minimální cenou 723 Kč.t⁻¹ (26,29 €t⁻¹) a tržbou 47 000 Kč.ha⁻¹ je při celkových nákladech 50–55 tis. Kč.ha⁻¹ bez dotace ztrátová! Při současné ceně cukru a doplatku je předpoklad ceny veškeré řepy v průměru do 950 Kč.t⁻¹, tržba pak bude 61 750 Kč.ha⁻¹ a ziskovost (nákladová rentabilita) 12,2–23,5 % dle výše užitých nákladů.**

Řepa se tak stává bez oddělené platby za cukr „SSP“ ekonomicky nezajímavou oproti ostatním komoditám, jako je jarní ječmen, ozimá pšenice, řepka, mák nebo brambory, protože je velmi vysokonákladovou plodinou s dlouhou návratností financí, vložený kapitál váže i dva roky. Při posuzování ekonomiky, rentability a nutnosti podpor se musí uvážit, že roky 2011 a 2012 byly pro ekonomiku cukrovky mimořádné a nadprůměrné.

Jaký bude doplatek z osevu 2013 a 2014?

I když nyní zaznamenáváme výrazné problémy na světovém i evropském trhu s cukrem, je třeba vydržet a věřit v brzké zlepšení. Světová cena je nyní 300 €t⁻¹ a evropská klesla za rok 2013 ze 730–750 €t⁻¹ na současných 630 €t⁻¹. Předpoklad doplatku k minimální ceně 26,29 €t⁻¹ k cukrovce kvótové z osevu 2013 by byl dle vzorce v Čechách na úrovni 12–13 €t⁻¹, model pro řepu z osevu 2014 předpokládá doplatek 8 €t⁻¹ s výslednou cenou okolo 34 €t⁻¹ (950 Kč.t⁻¹), tj. na hranici ještě uspokojivé rentability. Je však třeba se připravit i na situaci v následujících letech.

Jan Křováček, Svaz pěstitelů cukrovky Čech

HERBICID

Mix® Double EC

Jednoduše, selektivně a účinně

- ◆ Obsahuje speciální smáčedla zvyšující účinek na plevely a při tom zachovávající vysokou selektivitu k řepě
- ◆ Spolehlivě hubí široké spektrum dvouděložných plevelů (merlíky, lebedy, laskavce,...)
- ◆ Výborný partner do TM směsí s herbicidy na bázi ETHO (Stemat Super) a MTM (Target SC)
- ◆ Vícenásobná dělená aplikace v postřikových sledech (0,7-0,8 l/ha v T1; 1,0-1,5 l/ha v T2 a T3), maximálně 3 l/ha za sezónu
- ◆ **Výrazné cenové zvýhodnění při koupi balíčku „Řepa komplet“!**

AGRO ALIANCE

Agro Alliance, s.r.o., 252 26 Třebotov 304, tel.: 257 830 138, www.agroalliance.cz

S VÁMI, PRO VÁS...